

Lessen rond de Matthäus Passion van Bach

Bijna driehonderd jaar geleden componeerde Johann Sebastian Bach een muziekstuk dat nog elk jaar honderden keren wordt uitgevoerd: de Matthäus Passion, over het lijden en sterven van Jezus. Het is een indrukwekkend muzikaal monument, waarin de luisteraar wordt meegenomen in het verhaal van Pasen. Met deze lessen laten we kinderen iets ervaren van dit bijzondere muziekstuk.

- Een **les voor groep 1, 2 en 3** en een **les voor groep 4, 5 en 6** waarin de kinderen kennis maken met de instrumenten en het orkest dat de Matthäus Passion speelt en meer ontdekken over dit muziekstuk en de componist.
- **Drie lessen voor in de bovenbouw** waarin de kinderen kennis maken met het muziekstuk. Ze leren één melodie aan, die in het stuk steeds weer terugkomt (voor wie er bekend mee is: de melodie van het koraal 'O Haupt voll Blut und Wunden'). Deze tekst zingen de kinderen op nieuwe, kindgerichte teksten.

Samenwerking

Bij het ontwikkelen van dit aanbod heeft de redactie van Kind op Maandag samengewerkt met schoolmuziekdocent Janneke Boomsma. De 'kinderkoralen' zijn ingezongen door leerlingen van de koorschool in Haarlem.

De leerlingen van de koorschool in Haarlem zingen de liederen in.

Lessen rond de Matthäus Passion

voor groep 1, 2 en 3

(1-7 minuten)

Kennismaken met een instrument

Kijk naar het filmpje 'Naar het muziekcentrum – Met Flip de Beer', zie website.

- Welk instrument heeft Flip de Beer leren spelen? (Viool)
- Hoe zou je de klank van de viool omschrijven?
- Hoe werkt het instrument? Wat moet je doen om een klank uit de viool te krijgen?
- (Het instrument heeft een houten klankkast met snaren erop. Door je vinger op de snaren te plaatsen kan je de klank veranderen en hoge en lage tonen maken. Je kan de snaar met je vinger bespelen maar ook met de strijkstok.)
- Waar is een strijkstok van gemaakt? (Van hout met haar van de staart van een paard.)

(2-5 minuten)

Kennismaken met het orkest

Bekijk samen de twee foto's op het digibord, zie website.

Besprek met de klas wat je allemaal ziet op de foto's. Stel vragen als:

- Hoe noem je deze groep mensen bij elkaar? (Een orkest)
- Wat hebben de mensen in hun handen? (Muziekinstrumenten)
- Wie weet er nog welk instrument Flip de Beer uit het filmpje bespeelde? (Viool)
Zie je dit instrument ook op de foto?
- Wie herkent er nog meer instrumenten en weet de naam? (Viool, trompet, klarinet, hobo, cello, contrabas, slagwerk, pauken, hoorn, trombone en fagot)
- Wie is de meneer die voor het orkest staat? (De dirigent)
- Wat doet een dirigent? (Hij zorgt ervoor dat iedereen samen tegelijk speelt en bepaalt of de muziek snel/langzaam of hard/zacht klinkt.)

(1-5 minuten)

Luisteren naar een orkest

Kijk naar het filmpje met een fragment uit de Matthäus Passion van 2.01.49 tot 2:04:12, zie website.

De melodie van deze muziek zullen de kinderen tijdens de paasviering veelvuldig horen. Door deze opdracht worden de kinderen voorbereid op het luisteren naar de Kinder Matthäus. Bespreek na het kijken van het filmpje de volgende vragen:

- Wat zie je allemaal in het filmpje? Weet je nog hoe deze groep mensen bij elkaar heet? (Een orkest)
- Zien jullie ook violen? Hoeveel kun je er tellen?
- Iemand die een viool bespeelt, noem je een violist. Waar zaten de violisten op de foto? En waar zaten ze in het orkest op het filmpje? (De violisten zitten aan allebei de kanten. Dit komt omdat het eigenlijk twee orkesten zijn.)
- Naast instrumenten hoor je ook nog iets anders, weet jij wat? En hoe noem je dat? (Een koor)
- Wat is een koor? (Een groep mensen die samen zingen met een dirigent)
- Wie kent iemand die in een koor zingt?

(15 minuten)

Tekenen op muziek

In deze opdracht wordt getekend op muziek. De melodie van deze muziek is hetzelfde als net door het koor is gezongen. Door deze opdracht worden de kinderen nogmaals voorbereid op het luisteren naar de Kinder Matthäus.

Opdracht:

Geef elke leerling een wit papier en kleurpotloden, stiften of wasco.

Luister naar de muziek, zie website. Laat alleen de muziek horen, laat de beelden niet zien.

Teken je fantasie op papier. Let op: je mag van alles tekenen, maar niet de instrumenten die je hoort en muzieknootjes. Waar moet je aan denken als je deze muziek hoort? Moet je denken aan een dier? Aan een plek? Welke kleur past bij de muziek?

Alle gedachten en fantasieën zijn goed en mogen op papier getekend worden.

(5 minuten)

Bach en de Matthäus Passion

Vertel de klas het volgende:

De muziek die je hebt gehoord is bedacht door Johann Sebastiaan Bach. Hij schreef het op met speciale tekenjjes. Die noem je muzieknoten. Deze noten vertellen hoe hoog of laag een instrument moet spelen of iemand moet zingen. Iemand die muziek bedenkt en opschrijft noem je een componist.

Bach werd lang geleden geboren in Duitsland. Toen hij heel jong was leerde hij viool spelen van zijn vader. Toen hij negen jaar oud was ging hij bij zijn oudere broer wonen die heel goed orgel kon spelen. Zijn oudere broer leerde hem ook orgel spelen. Toen Bach naar de middelbare school ging kreeg hij nog meer muziekles. Zijn leraar leerde hem de speciale tekenjjes: de muzieknoten. Hij leerde Bach hoe je die muzieknoten op papier kan schrijven en zo nieuwe muziek maakt.

Bach mocht elke zondag in de kerk spelen op het orgel. Soms schreef hij muziek om op het orgel te spelen. Soms voor het koor om te zingen. Soms voor op de viool, en soms ook voor een heel orkest.

De muziek die jullie vandaag hebben geluisterd komt uit een bijzonder muziekstuk: de Matthäus Passion. Het gaat over het verhaal van Jezus, die stierf aan het kruis. Het verhaal komt uit de Bijbel. Deze muziek is zo knap bedacht door Bach en klinkt zo mooi dat het nog steeds elk jaar wordt geluisterd en gespeeld. Er zijn wel meer dan 200 concerten van de Matthäus Passion per jaar!

Bij jullie op school wordt er een hele speciale uitvoering van de Matthäus Passion gehouden; namelijk de Kinder Matthäus. Dit betekent dat de kinderen van jullie school het gaan uitvoeren, en jullie hier naar mogen luisteren.

(15 minuten)

Verwerkingsopdracht

Maak samen een orkest. Elk kind tekent een orkestlid. Dit kan met potloden, stiften of wasco. Plak alle orkestleden op de goede plek op een groot papier. De klas heeft nu samen een orkest gemaakt.

Bespreek met elkaar:

Welk instrument zie je het meest in het orkest? (Viool) En van welk orkestlid is er maar een nodig? (Dirigent).

Lessen rond de Matthäus Passion

voor groep 4, 5 en 6

(1-7 minuten)

Kennismaken met een instrument

Kijk naar het filmpje 'De violist', zie website.

- Hoe zou je de klank van de viool omschrijven?
- Hoe werkt het instrument? Wat moet je doen om een klank uit de viool te krijgen?
- (Het instrument heeft een houten klankkast met snaren erop. De klankkast is het grootste gedeelte van de viool met de 'f'-gaten erin. De snaren zijn gespannen over het rechte gedeelte. Dit noem je de hals. Door je vinger op de snaren te plaatsen kan je de klank veranderen en hoge en lage tonen maken. Je kan de snaar met je vinger bespelen maar ook met de strijkstok.)
- Waar is een strijkstok van gemaakt? (Van hout met haar van de staart van een paard.)
- Wat is een kil? (Als je daaraan draait kan je de snaren stemmen.)

(5 minuten)

Luisteren naar een orkest

Kijk naar het filmpje met een fragment uit de Matthäus Passion van 2.01.49 tot 2:04:12, zie website.

De melodie van deze muziek zullen de kinderen tijdens de paasviering veelvuldig horen. Door deze opdracht worden de kinderen voorbereid op het luisteren naar de Kinder Matthäus. Bespreek na het kijken van het filmpje de volgende vragen:

- Wat zie je allemaal in het filmpje? Weet je ook hoe deze groep mensen bij elkaar heet? (Een orkest)
- Welke instrumenten herken je allemaal in het orkest? (Violen, cello, contrabas, hobo, fagot, klavecimbel, orgel. Het instrument dat lijkt op een hele lange gitaar noem je een teorbé.)
- Naast instrumenten hoor je ook een koor. Hoe noem je de leider van het koor en het orkest? (De dirigent)
- Wie in de klas speelt een instrument? Wie speelt er in een orkest? Wie zingt er in een koor?
- Praat hier samen over door.
- Waar denk je dat de muziek uit het filmpje over gaat? Welke emotie vind je bij de muziek passen?

(10 minuten)

Onderzoeken

Verdeel de klas in acht groepen en verdeel de volgende instrumenten over de groepen: cello, contrabas, hobo, fagot, klavecimbel, orgel, teorbe en koor.

Elk groepje onderzoekt met behulp van een device een instrument uit het orkest. De klas krijgt 5 minuten om informatie op te zoeken. Informatie is bijvoorbeeld te vinden op wikikids.

Daarna vertellen de groepjes aan elkaar wat ze hebben ontdekt over de instrumenten.

(15 minuten)

Tekenen op muziek

In deze opdracht wordt getekend op muziek. De melodie van deze muziek is hetzelfde als net door het koor gezongen. Door deze opdracht worden de kinderen nogmaals voorbereid op het luisteren naar de Kinder Matthäus.

Opdracht:

Geef elke leerling een wit papier en kleurpotloden, stiften of wasco.

Luister naar de muziek, zie website. Laat alleen de muziek horen, laat de beelden niet zien.

Teken je fantasie op papier. Let op: je mag van alles tekenen, maar niet de instrumenten die je hoort en muzieknootjes. Waar moet je aan denken als je deze muziek hoort? Moet je denken aan een dier? Aan een plek? Welke kleur past bij de muziek?

Alle gedachten en fantasieën zijn goed en mogen op papier getekend worden.

(5 minuten)

Slot

Vertel de klas het volgende verhaal:

De muziek die je nu hebt gehoord is bedacht en opgeschreven door Johann Sebastian Bach. Iemand die muziek bedenkt en opschrijft noem je een componist. Bach werd lang geleden geboren in Duitsland in een muzikale familie. Toen hij heel jong was leerde hij viool spelen van zijn vader. Toen hij negen jaar oud was, overleden zijn ouders en ging hij bij zijn oudere broer wonen die heel goed orgel kon spelen. Zijn oudere broer leerde hem ook orgel spelen. Toen Bach naar de middelbare school ging kreeg hij nog meer muziekles. Zijn muziekdocent leerde hem om zelf nieuwe muziekstukken te bedenken en hij leerde hem hoe je de muziek met muziknoten op papier kan schrijven, dit noem je componeren. Bach vond het zo leuk om zelf nieuwe muziekstukken te bedenken dat hij elke week iets nieuws liet horen op zondag in de kerkdienst. Soms schreef hij muziek voor orgel, soms voor het koor, soms voor viool, en soms ook voor een heel orkest.

De muziek die jullie vandaag hebben geluisterd komt uit een bijzonder muziekstuk: de Matthäus Passion. Het gaat over het verhaal van Jezus, die stierf aan het kruis. Deze muziek is zo knap bedacht en klinkt zo mooi dat het elk jaar wordt geluisterd en gespeeld. De muziek is zo gecomponeerd dat er twee orkesten, een koor, een kinderkoor en solisten nodig zijn om alle rollen te kunnen zingen. De muziek is namelijk een soort muzikaal toneelstuk. Er zijn wel meer dan 200 concerten van de Matthäus Passion per jaar!

Bij jullie op school wordt er een hele speciale uitvoering van de Matthäus Passion gehouden; namelijk de Kinder Matthäus. Het verhaal komt uit de Bijbel, maar de muziek komt van Bach.

(15 minuten)

Verwerkingsopdracht

Naast de instrumenten uit het orkest zijn er nog veel meer muziekinstrumenten. Deel aan elke leerling een woordzoeker uit. Kunnen de leerlingen alle muziekinstrumenten vinden in de puzzel? Je vindt de woordzoeker op de volgende pagina.

Woordzoeker

Instrumenten

In deze woordzoeker staan de verschillende stemtypen en instrumenten uit een orkest. Kan jij ze vinden? Zoek totslot naar de oplossing.

M	T	A	T	O	G	A	F	L	T	L
S	R	E	T	E	H	R	O	E	E	U
S	O	P	N	H	P	O	O	B	A	C
N	M	P	O	I	I	M	M	N	O	O
R	B	B	R	V	R	I	O	L	E	N
O	O	T	S	A	C	A	L	R	B	T
O	N	U	S	E	A	E	L	A	T	R
H	E	B	V	P	C	N	S	K	I	A
D	W	A	R	S	F	L	U	I	T	B
T	L	A	O	N	O	N	A	I	P	A
K	H	A	L	T	V	I	O	O	L	S

ALT

ALTVIOOL

BAS

CELLO

CONTRABAS

DWARSFLUIT

FAGOT

HARP

HOBO

HOORN

KLARINET

KLAVECIMBEL

PIANO

SOPRAAN

TENOR

TROMBONE

TROMPET

TUBA

VIOOL

Oplossing

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

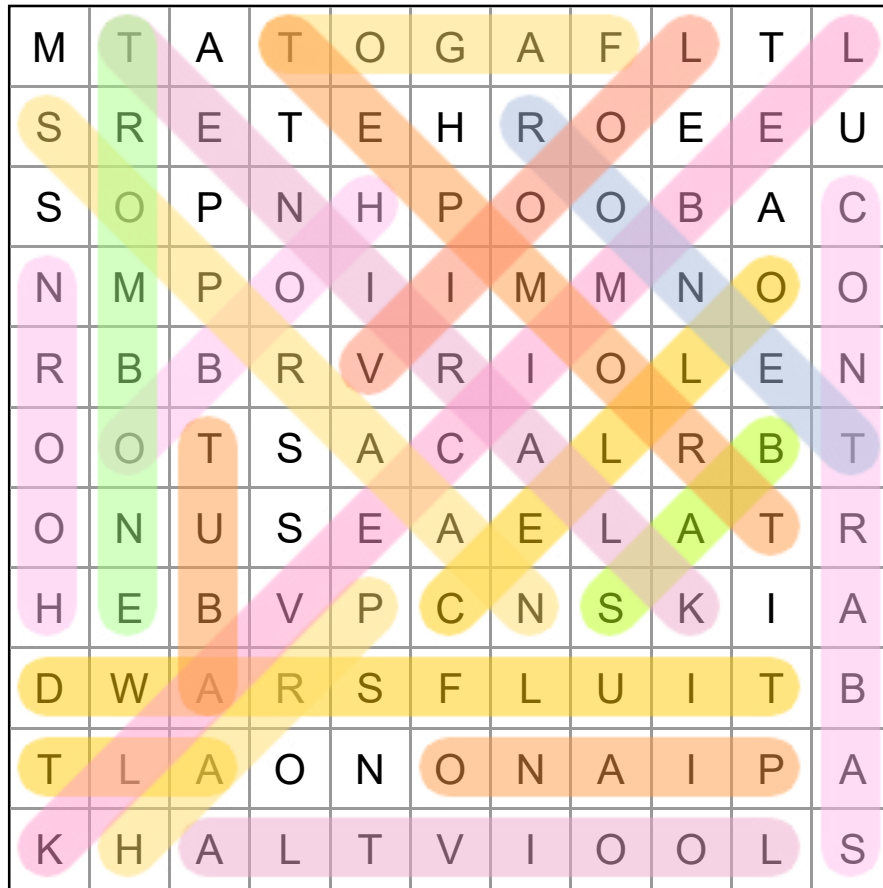
woordzoekerfabriek.nl - maak je eigen woordzoeker

Antwoordblad

Woordzoeker instrumenten

In deze woordzoeker staan de verschillende stemtypen en instrumenten uit een orkest. Kan jij ze vinden? Zoek totslot naar de oplossing.

ALT

ALTVIOOL

BAS

CELLO

CONTRABAS

DWARSFLUIT

FAGOT

HARP

HOBO

HOORN

KLARINET

KLAVECIMBEL

PIANO

SOPRAAN

TENOR

TROMBONE

TROMPET

TUBA

VIOOL

Oplossing

m a t t h e u s p a s s i o n

woordzoekerfabriek.nl - maak je eigen woordzoeker

Lessen rond de Matthäus Passion

voor de bovenbouw

Opdracht 1:

Les 1: Johann Sebastian Bach

Inleiding

Deze les staat in het teken van Johann Sebastian Bach. Je ontdekt wie hij is, waar hij woonde, wanneer hij leefde en wat zijn werk was.

Bekijk samen een foto op van Bach op het digibord, zie website.

Om meer te weten te komen over Bach gaan we verder met een actieve quiz. Er worden verschillende weetjes over Johann Sebastian Bach genoemd. Denken de leerlingen dat deze weetjes waar of niet waar zijn? Bij **waar** gaan ze **staan**. Bij **niet waar** blijven ze **zitten**.

1. **Bach was een muzikant**
= waar
2. **Bach was een componist**
= waar. Een componist is iemand die nieuwe klassieke muziek bedenkt en dit opschrijft op papier zodat anderen het kunnen uitvoeren.
3. **Bach speelde drie instrumenten**
= waar, namelijk viool, klavecimbel en orgel
4. **Bach was een dirigent**
= waar. Hij dirigeerde het koor in de kerk.
5. **Bach leefde ongeveer 400 jaar geleden**
= niet waar, (Bach leefde van 1685-1750 = dus ongeveer 300 jaar geleden)
6. **Bach werkte vooral voor de koning in zijn paleis**
= niet waar. Bach werkte vooral voor verschillende kerken. Maar heeft ook een tijdje voor de hertog van Weimar gewerkt. En hij werd uitgenodigd door Koning Frederik van Pruisen om voor hem te werken.
7. **Bach liep ooit 100 km om een collega te bezoeken**
= niet waar. Bach liep van Arnstadt naar Lübeck om zijn collega Buxtehude te bezoeken, dat was bijna 400 kilometer lopen.
8. **Bach heeft in de gevangenis gezeten**
= waar. De heersende hertog was heel tevreden over Bach en betaalde hem een goed salaris. Maar omdat er steeds ruzie aan het hof was diende Bach zijn ontslag in. Hier was de hertog zo boos over dat Bach een maand in de gevangenis moest.

Extra informatie bij de quiz:

9. **Bach kreeg 7 kinderen**

= niet waar. Bach kreeg met zijn eerste vrouw Maria Barbara 7 kinderen. Toen zijn eerste vrouw overleed trouwde Bach met Anna Magdalena. Samen kregen zij 13 kinderen. Bach kreeg dus in totaal 20 kinderen. Maar zoals het in die tijd ging bleven helaas niet alle kinderen leven. 10 kinderen bleven leven, 10 anderen stierven al heel jong. Van de 20 kinderen waren 9 meisjes en 11 jongens. 3 van deze jongens zijn net zo beroemd geworden als hun vader: Carl Phillip Emanuel, Wilhelm Friedeman, en Johann Christian. Zij zijn ook componist geworden.

10. **Bach werd op oudere leeftijd doof**

= niet waar. Bach werd blind door ouderdomsdiabetes.

Wie was Bach?

Johann Sebastian Bach leefde van 1685-1750. Hij heeft een bijzonder muziekstuk gemaakt: de Matthäus Passion. Iemand die muziek bedenkt en opschrijft noemt je een componist. Bach werd lang geleden geboren in Duitsland in een muzikale familie. Toen hij heel jong was leerde hij viool spelen van zijn vader. Toen hij negen jaar oud was, overleden zijn ouders en ging hij bij zijn oudere broer wonen die heel goed orgel kon spelen. Zijn oudere broer leerde hem ook orgel spelen. Toen Bach naar de middelbare school ging kreeg hij nog meer muziekles. Zijn muziekdocent leerde hem om zelf nieuwe muziekstukken te bedenken en hij leerde hem hoe je de muziek met muziknoten op papier kan schrijven, dit noemt je componeren. Bach vond het zo leuk om zelf nieuwe muziekstukken te bedenken dat hij elke week iets nieuws liet horen op zondag in de kerkdienst. Soms schreef hij muziek voor orgel, soms voor koor, soms voor viool, en soms ook voor een heel orkest.

Het muziekstuk de Matthäus Passion

De Matthäus Passion (in het Nederlands Mattheus Passion) gaat over het verhaal van Jezus, die stierf aan het kruis. Deze muziek is zo knap bedacht en klinkt zo mooi dat het elk jaar wordt geluisterd en gespeeld. De muziek is zo gecomponeerd dat er twee orkesten, een koor, een kinderkoor en solisten nodig zijn om alle rollen te kunnen zingen. De muziek is namelijk een soort muzikaal toneelstuk. Er zijn wel meer dan 200 concerten van de Matthäus Passion per jaar!

Bij jullie op school wordt er een hele speciale uitvoering van de Matthäus Passion gehouden; namelijk de Kinder Matthäus. Het verhaal komt uit de Bijbel, maar de muziek komt van Bach. Het is een soort toneelstuk en jullie mogen het uitvoeren voor de andere kinderen van de school

Opdracht 2:

Het Duitsland van Bach

Bekijk samen de kaart van Duitsland, zie website.

Bach leefde zijn hele leven in Duitsland. Hij woonde in acht verschillende plaatsen.

Kunnen jullie de volgende plaatsen op de kaart vinden?

- **Eisenach**, in de provincie Thüringen (De geboorteplaats van Bach)
- **Lüneburg**, in de provincie Nedersaksen (In deze plaats ging Bach naar het gymnasium.)
- **Erfurt**, in de provincie Thüringen (Bach woonde in verschillende plaatsen om deze stad. Hier kreeg hij zijn eerste baan als organist in een kerk, hier trouwde hij, hij werkte aan het hof, hij kwam in de gevangenis terecht en 6 van zijn kinderen werden hier geboren. Deze regio is dus belangrijk geweest voor Bach.)
- **Leipzig**, in de provincie Saksen (Aan het eind van zijn leven woont Bach in Leipzig. Dit is plaats waar Bach stierf en begraven ligt.)

Tip: Print per tweetal de landkaart en laat de leerlingen de steden omcirkelen. Je zou ook als tip kunnen geven dat de leerlingen Google Maps kunnen gebruiken.

Opdracht 3:

De instrumenten

Bach speelde drie verschillende instrumenten: orgel, klavecimbel en viool. Bespreek kort met elkaar hoe deze instrumenten klinken en hoe je ze kan herkennen bij het luisteren.

Luister naar de volgende drie fragmenten, zie website. Laat het beeld niet zien aan de kinderen.

Welk fragment is welk instrument?

Fragment 1 (Antwoord: Orgel)

Fragment 2 (Antwoord: Klavecimbel)

Fragment 3 (Antwoord: Viool)

Bespreek na elk luisterfragment

- Hoe zou je de klank van het instrument omschrijven?
- Hoe moet je het instrument bespelen?
- Hoe werkt het instrument?
- Ken je iemand uit je eigen omgeving die het instrument ook bespeelt?

Opdracht 4:

Tekenen op muziek

Geef elke leerling een wit papier en kleurpotloden, stiften of wasco.

Luister naar de muziek, laat de beelden niet zien. Zie website.

Volgende week gaan jullie meer leren over deze muziek. Vandaag luisteren en tekenen jullie. Teken je fantasie op papier. Let op: je mag van alles tekenen, maar niet de instrumenten die je hoort en muzieknootjes. Waar voeren je gedachten je heen? Moet je denken aan een dier? Aan een locatie? Welke kleur past bij de muziek? Alle gedachten en fantasieën zijn goed en mogen op papier getekend worden.

Opdracht 5:

Afsluiting

De kinderen maken de puzzel, zie volgende pagina. De geleerde stof van vandaag komt terug in deze puzzel. Het antwoord van de oplossing is het bekendste muziekstuk dat Bach heeft gecomponeerd voor koor en orkest. Over dit muziekstuk gaat de volgende les.

Het leven van Bach

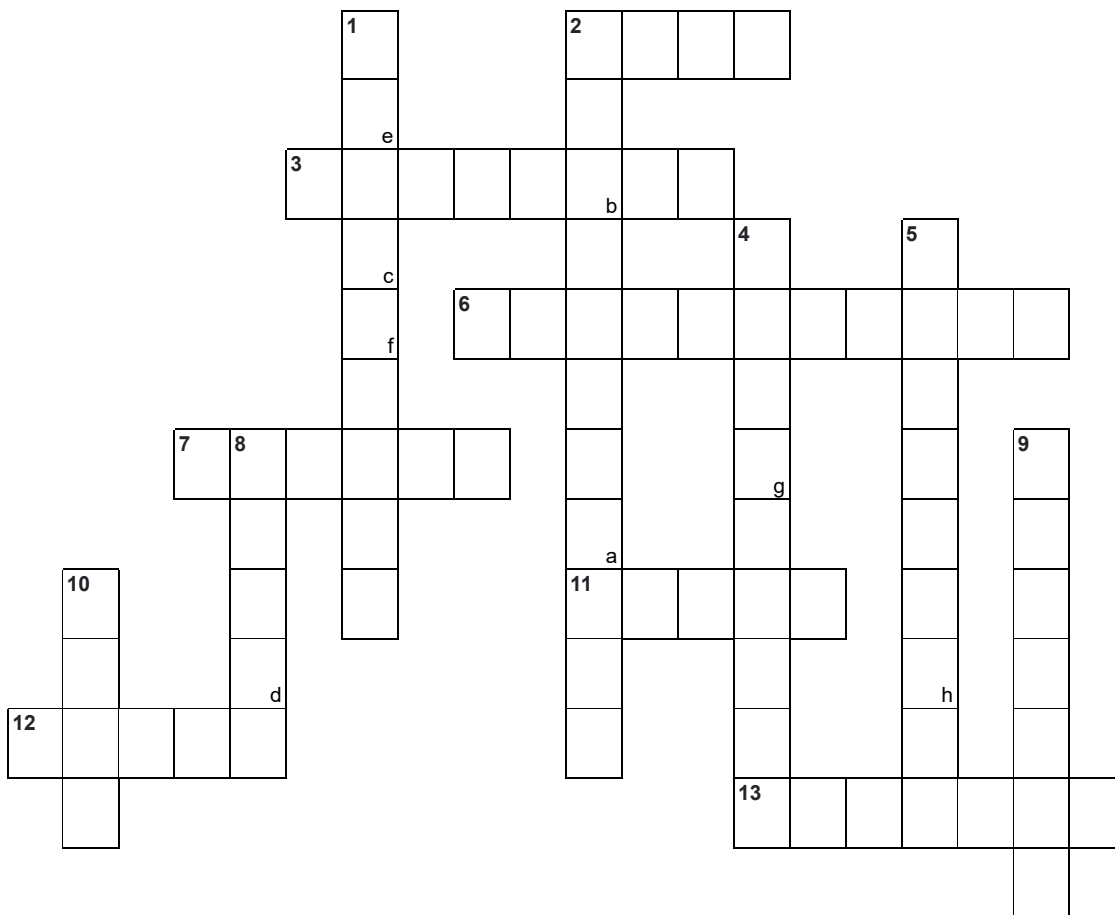
Beantwoord de vragen. Alles wat je deze les hebt geleerd over Bach komt terug in de puzzel. Als je alle vragengoed hebt beantwoord ontstaat er een woord. Deze oplossing is het bekendste muziekstuk dat Bach heeftgeschreven voor koor en orkest.

Horizontaal

- 2 Bach werkte voornamelijk in de ....
- 3 Geboorteplaats van Bach
- 6 Zoveel kilometer liep Bach om een collega te zien
- 7 Eerste voornaam van Bach (Duitse spelling)
- 11 Op latere leeftijd werd Bach .....
- 12 Bach speelde dit strijkinstrument
- 13 Zoveel kinderen had Bach

Verticaal

- 1 In dit land woonde Bach
- 2 Dit instrument is de voorloper van de piano
- 4 Bach was een c.....
- 5 Tweede naam van Bach
- 8 Instrument dat Bach in de kerk speelde
- 9 Plaats waar Bach is gestorven
- 10 Zoveel beroemde zonen kreeg Bach

Oplossing

a	b	c	c	d	e	f	g	b	f	f	h	d
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

kruiswoordpuzzelfabriek.nl - maak je eigen kruiswoordpuzzel

Antwoordblad

Het leven van Bach

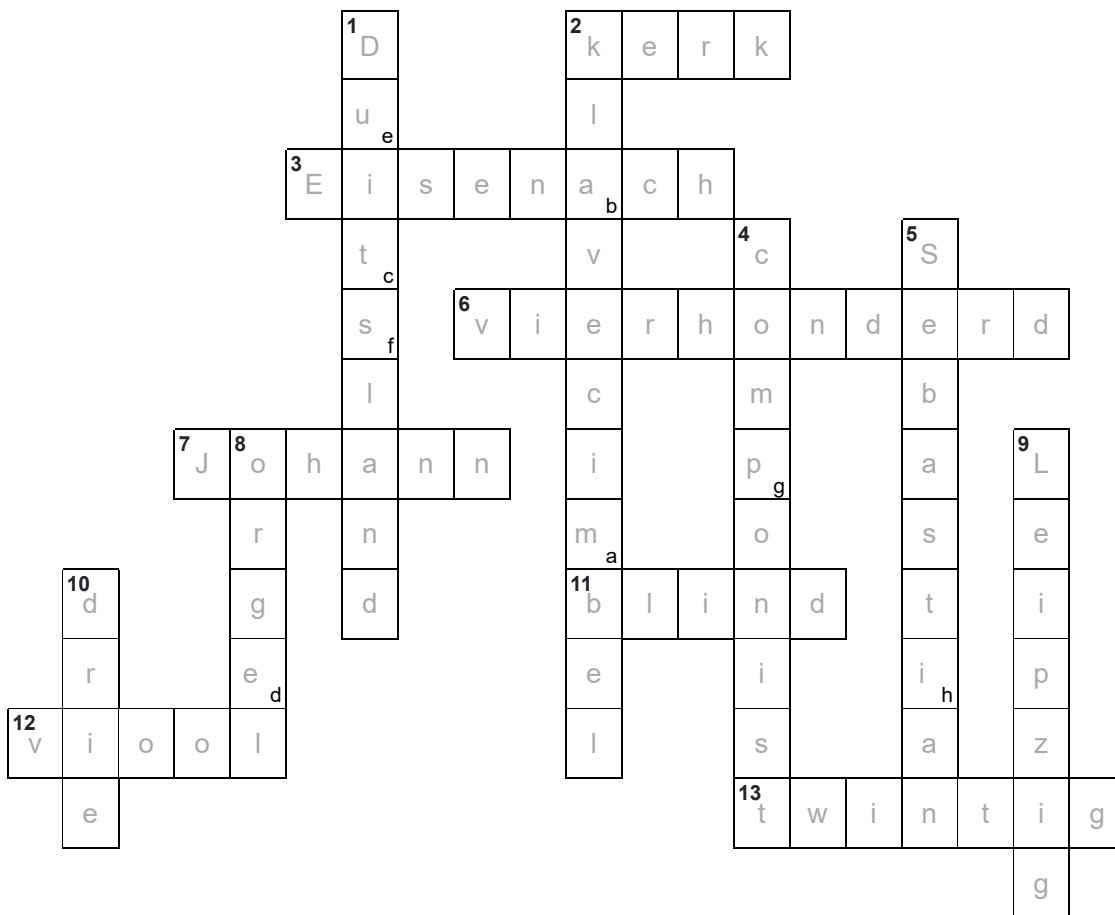
Beantwoord de vragen. Alles wat je deze les hebt geleerd over Bach komt terug in de puzzel. Als je alle vragengoed hebt beantwoord ontstaat er een woord. Deze oplossing is het bekendste muziekstuk dat Bach heeftgeschreven voor koor en orkest.

Horizontaal

- 2 Bach werkte voornamelijk in de ....
- 3 Geboorteplaats van Bach
- 6 Zoveel kilometer liep Bach om een collega te zien
- 7 Eerste voornaam van Bach (Duitse spelling)
- 11 Op latere leeftijd werd Bach .....
- 12 Bach speelde dit strijkinstrument
- 13 Zoveel kinderen had Bach

Verticaal

- 1 In dit land woonde Bach
- 2 Dit instrument is de voorloper van de piano
- 4 Bach was een c.....
- 5 Tweede naam van Bach
- 8 Instrument dat Bach in de kerk speelde
- 9 Plaats waar Bach is gestorven
- 10 Zoveel beroemde zonen kreeg Bach

Oplossing

a m b a c t c t d e e u f s g p b a f s f s h i d e

kruiswoordpuzzelfabriek.nl - maak je eigen kruiswoordpuzzel

Les 2: De muziek van de Matthäus Passion

Inleiding

Vertel onderstaande informatie. De vetgedrukte woorden hebben de leerlingen aan het eind van de les nodig voor de verwerkingsopdracht. Laat ze dus goed opletten en de onderstreepte woorden opschrijven.

Vorige les ging over de Duitse componist Johann Sebastian Bach. Een van zijn beroemdste werken is de Matthäus Passion. Bach schreef deze Matthäus Passion in 1727. Het gaat over het verhaal van Jezus, die stierf aan het kruis. Christenen denken aan dit verhaal op **Goede Vrijdag**. Het verhaal wordt niet verteld, maar het wordt helemaal gezongen. Alle teksten van het verhaal komen uit de Bijbel, uit het boek Matteüs. De gedichten die tussendoor worden gezongen zijn geschreven door **Picander**. De muziek werd voor het eerst uitgevoerd tijdens de kerkdienst op Goede Vrijdag, op 11 april 1727, en duurde toen meer dan drie uur! In de jaren daarna heeft Bach een aantal dingen veranderd. Nu duurt de muziek ongeveer 2 uur en 45 minuten.

Het Duitse woord **Passion** betekent Passie. Passie kan hartstocht betekenen, dat je iets heel graag wilt. Maar in dit geval betekent het 'lijden'.

- Wie weet wat lijden is? (Pijn hebben. Zowel fysieke pijn als mentale pijn. Het gaat hier om het lijden van Jezus toen hij moest sterven aan het kruis.)
- Wie kan vertellen waarom de titel van het muziekstuk "**Matthäus** Passion" is? (Het verhaal gaat over het lijden van Jezus zoals het is opgeschreven in de Bijbel door de evangelist Matteüs.

Jullie gaan de Matthäus Passion uitvoeren als muzikaal toneelstuk. De teksten van de Matthäus Passion zijn vertaald naar het Nederlands. De belangrijkste muziek uit de Matthäus Passion wordt door jullie gezongen, óf wordt beluisterd tijdens de uitvoering. Voordat jullie de teksten gaan oefenen is het belangrijk om de muziek van de Matthäus Passion wat beter te leren kennen. Dat gaan we vandaag doen.

Verschillende onderdelen in het muziekstuk

Vertel de volgende informatie aan de klas:

De muziek van de Matthäus bestaat uit verschillende onderdelen.

- **Aria**: Dit is een gedicht over een emotie. De zangers staan stil bij het gevoel. Er zit veel herhaling van de tekst. De aria's zijn geschreven door Picander.
- **Recitatief**: Het verhaal van het lijden en sterven van Jezus wordt verteld volgens teksten uit de Bijbel.
- **Koraal**: Dit zijn kerkliederen uit de tijd van Bach die hij heeft overgenomen. Deze worden gezongen door het koor.
- **Koorgedeelten**: Dit zijn nieuwe melodieën voor het koor, die Bach zelf heeft bedacht. Soms zingt hier een kinderkoor mee.

Opdracht 1:

Luisteren naar de verschillende onderdelen

Luister naar de muziekfragmenten uit de Matthäus Passion, zie website.

Wat denk je dat je hoort, een aria, een recitatief, een koraal of een koorgedeelte?

Fragment 1 (Antwoord: Koorgedeelte. Je hoort twee koren en een kinderkoor.)

Fragment 2 (Antwoord: Aria. Veel tekst wordt herhaald. Het gaat hier om emoties.)

Fragment 3 (Antwoord: Koraal. Herkennen de leerlingen de melodie? In de vorige les is op deze muziek getekend.)

Fragment 4 (Antwoord: Recitatief. Het begin van het paasverhaal wordt verteld.)

De muziek

Vertel de volgende informatie aan de klas:

Opvallend aan de Matthäus Passion is dat Bach de muziek heeft geschreven voor twee koren. Koor 1 zijn de ooggetuigen en koor 2 zijn de gelovigen. Elk koor heeft een eigen **orkest**, een **kinderkoor**, solisten en een **orgel, klavecimbel en teorbe**. De laatste drie instrumenten noem je samen met de **cello** en **contrabas** een **continuo**. Zij spelen alles mee.

Tip: Zoek samen een afbeelding op van de teorbe. Op welk instrument lijkt de teorbe?

De solisten hebben verschillende rollen. Zij zingen de rol van evangelist, Jezus, Judas, Petrus, Pilatus en de hogepriester. De zangers van zowel het koor, als de solisten worden opgedeeld in verschillende stemsoorten.

- **Sopraan:** hoge vrouwenstem
- **Alt:** lage vrouwenstem.
- **Tenor:** hoge mannenstem.
- **Bas:** lage mannenstem.

Opdracht 2:

Luisteren naar de stemsoorten

Luister naar de volgende muziekfragmenten, zie website. Luister alleen, laat de beelden niet zien. Welke stemsoort denk je dat je hoort, een sopraan, een alt, een tenor of een bas?

Fragment 1 (Antwoord: Tenor)

Fragment 2 (Antwoord: Alt)

Fragment 3 (Antwoord: Sopraan)

Fragment 4 (Antwoord: Bas)

Weetje

Wist je dat in de tijd van Bach het hele koor bestond uit jongens en mannen? Meisjes en vrouwen mochten niet mee doen.

Toonschildering

Vertel de volgende informatie aan de klas:

Bach dacht heel goed na over hoe de muziek bij de woorden moest klinken. De muzieknoten werden bewust gekozen om de tekst ermee uit te beelden. Hieronder lees je voorbeelden die je goed kan horen in de muziek.

1. Jezus is de allerhoogste, de belangrijkste persoon. Daarom klinkt de hoogste toon in de muziek altijd als het over Jezus gaat. Als Jezus zelf zingt spelen altijd de continuo (dat waren het orgel, klavecimbel, teorbe, cello en de contrabas) samen met de violen. De violen lijken wel een stralenkrans. Als Jezus zijn laatste woorden zingt voordat hij sterft 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' In het Duits hoor je 'Eli, Eli, lama asabthani'. Bij deze zinnen klinken de violen niet. De violen hebben Jezus als het ware verlaten.
2. Judas verraadt Jezus, en daar is iedereen boos om. Om die boosheid uit te drukken gebruikt Bach de woorden bliksem en donder. Dit onweer hoor je heel goed terug in de muziek.
3. Jezus is in het huis van een vriend. Er komt een vrouw die Jezus zalft met kostbare olie die ze over Jezus voeten druppelt. De alt laat in de muziek horen wat er in deze vrouw omgaat: Ze houdt van Jezus en zou haar tranen willen uitstorten over haar Heer. In de fluiten hoor je hoe zowel de olie als de tranen druppen.
4. Jezus viert het laatste avondmaal samen met zijn leerlingen. Tijdens de maaltijd zegt Jezus dat één van de leerlingen hem zal verraden. Elf van de leerlingen vragen: 'Ben ik het Heer?' Je hoort dit in de muziek.

Opdracht 3:

Het verhaal herkennen

Luister naar de vier fragmenten op de website. Wat hoor je in welk fragment terug?

Fragment 1, luister tot 15.08 (Antwoord: Je hoort de druppelende olie en tranen.)

Fragment 2, luister tot 2:21:01 (Antwoord: De violen hebben Jezus verlaten.)

Fragment 3, luister tot 25.03 (Antwoord: Elf leerlingen vragen Jezus of zij hem zullen verraden.)

Fragment 4, luister tot 1:00:44 (Antwoord: Je hoort de bliksem en donder.)

Opdracht 4:

Zingen

Je hebt ontdekt dat de melodie van de tekenopdracht van vorige week een koraal is, een melodie die al langer werd gezongen in de kerk en die Bach heeft gebruikt in de Matthäus Passion. Deze melodie gebruikt Bach vijf keer. Jullie gaan de melodie ook zingen. In de Matthäus Passion zijn de teksten in het Duits. Jullie zingen het in het Nederlands.

Luister verschillende keren naar de opname, zie website. Stel eerst de vraag, zie hieronder. Luister het fragment en beantwoord de vraag. Stel dan de tweede vraag, luister het fragment en beantwoord de vraag. Ga zo alle vragen bij langs.

1. Wie kan in zijn eigen woorden vertellen waar de tekst over gaat? (Jezus krijgt een doornenkroon op zijn hoofd. Nu heeft hij pijn en is hij bang voor het sterven. Daarom straalt zijn gezicht niet meer.)
2. Welke rijmwoorden hoor je? (Spot en lot, gezicht en licht)
3. In welke zinnen hoor je dat de melodie wordt herhaald? (Zin 1 en 3, en zin 2 en 4 hebben dezelfde melodie.)
4. Je hebt het lied nu 3 keer gehoord. Kun je het lied in je hoofd mee zingen? Zo kan je goed horen of de melodie die jij in je hoofd zingt hetzelfde klinkt als de opname.

Leer het lied regel voor regel aan. Zing één zin voor, de klas zingt het na. Doe dit met alle vier de zinnen.

Zing met de opname het hele lied. Herhaal het lied een aantal keren.

Deel de klas in 2 groepen. Groep 1 zingt het lied. Kan groep 2 een tip geven wat nog beter kan. Draai daarna de rollen om. Groep 2 zingt en groep 1 geeft een tip.

Ga met de tips aan de slag en zing het lied nog een keer samen.

Afsluiting

Je hebt vandaag heel veel muziek beluisterd met elkaar. Welke muziek uit de Matthäus Passion vond je het mooist? En waarom?

Opdracht 5:

Verwerking: woordzoeker

Tot slot maken de leerlingen de woordzoeker op de volgende pagina. De oplossing van de woordzoeker is de bekendste aria uit de Matthäus Passion.

(Antwoord woordzoeker: erbarme dich)

Extra opdracht: Erbarme dich

Bekijk op de website de video van Erbarme dich om te ontdekken hoe deze muziek klinkt.

En je vindt er ook een linkje met meer uitleg over Erbarme dich.

Woordzoeker

Matthaus Passion

Kan jij de woorden vinden die te maken hebben met de Mattheus Passion? De oplossing is de allerbekendste ariauit de Mattheus die Bach heeft geschreven. Kan jij de oplossing vinden?

T	S	U	Z	E	J	E	R	O	L	L	E	C	
S	U	B	V	I	O	O	L	T	I	U	L	F	
E	R	A	S	U	T	A	L	I	P	G	A	R	
K	T	M	L	P	A	S	S	I	O	N	E	R	
R	E	C	I	T	A	T	I	E	F	E	V	O	
O	P	P	I	C	A	N	D	E	R	D	A	O	
L	E	B	M	I	C	E	V	A	L	K	N	K	
E	B	I	R	R	V	J	U	D	A	S	G	R	
G	A	A	O	R	L	A	A	R	O	K	E	E	
R	S	N	I	J	N	A	A	R	P	O	S	L	D
O	E	D	C	O	N	T	I	N	U	O	I	N	
T	A	C	M	A	T	T	H	E	U	S	S	I	
G	H	S	A	B	A	R	T	N	O	C	T	K	

ALT

ARIA

BAS

CELLO

CONTINUO

CONTRABAS

EVANGELIST

FLUIT

GOEDEVRIJDAG

JEZUS

JUDAS

KINDERKOOR

KLAVECIMBE

KORAAL

MATTHEUS

ORGEL

ORKEST

PASSION

PETRUS

PICANDER

PILATUS

RECITATIEF

SOPRAAN

TENOR

VIOOL

Oplossing

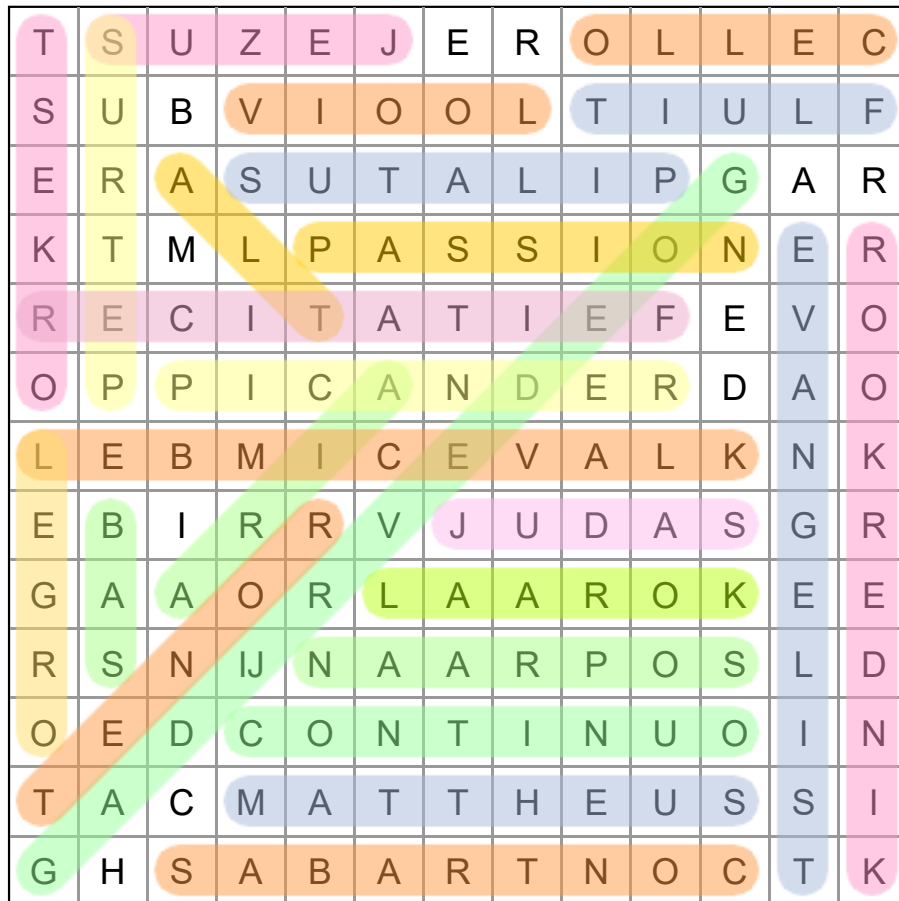
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

woordzoekerfabriek.nl - maak je eigen woordzoeker

Antwoordblad

Matthaus Passion

Kan jij de woorden vinden die te maken hebben met de Mattheus Passion? De oplossing is de allerbekendste ariauit de Mattheus die Bach heeft geschreven. Kan jij de oplossing vinden?

ALT	FLUIT	MATTHEUS	RECITATIEF
ARIA	GOEDEVRIJDAG	ORGEL	SOPRAAN
BAS	JEZUS	ORKEST	TENOR
CELLO	JUDAS	PASSION	VIOL
CONTINUO	KINDERKOOR	PETRUS	
CONTRABAS	KLAVECIMBE	PICANDER	
EVANGELIST	KORAAAL	PILATUS	

Oplossing

E r b a r m e d i c h

woordzoekerfabriek.nl - maak je eigen woordzoeker

Les 3: Het verhaal

Inleiding

Bespreek met elkaar:

- Wat weten jullie nog van Bach? Laat de leerlingen elkaar aanvullen. Denk aan wat jullie gehoord hebben over zijn leven, zijn werk en zijn muziek.
- Wat weten jullie nog van de muziek van de Matthäus Passion? Wat viel op? Wat zijn bijzonderheden?

Luisteren

Vandaag gaan we verder met de Matthäus Passion. In de vorige les ging het om de muziek. Deze les gaat om het verhaal. Als je een voorstelling geeft is het belangrijk dat je weet waar het hele verhaal over gaat. Dat ontdek je vandaag.

Opdracht 1:

Hieronder is het verhaal van de Matthäus Passion opgedeeld in verschillende stukken. Bij elk stukje tekst hoort muziek. Sommige teksten zijn langer dan andere teksten. Er wordt in het Duits gezongen, maar sommige woorden lijken op het Nederlands. Neem eerst de teksten met de kinderen door. Hierin staat ook hoe je de verschillende teksten kunt herkennen.

Verdeel de klas in duo's. Geef elk duo een werkblad (zie pagina 26). Deze bestaat uit meerdere pagina's. De teksten die jullie hebben doorgenomen staan ook op het werkblad.

Luister een voor een naar de fragmenten. Let niet alleen op de tekst, maar luister ook goed naar de instrumenten. Kan jij de luisterfragmenten aan de juiste stukken tekst koppelen?

Tekst A

Het verhaal van de Matthäus Passion begint met een lied dat wordt gezongen door het kinderkoor. In het lied wordt vooruit geblikt op wat er gaat gebeuren. Jezus wordt het Lam van God genoemd, dat mishandeld en gekruisigd zal worden. Tegelijkertijd is het een gebed of Jezus bij ons wil zijn en voor ons wil zorgen.

Tekst B

Jezus viert het laatste avondmaal samen met zijn leerlingen. Tijdens de maaltijd zegt Jezus dat één van leerlingen hem zal gaan verraden. Elf van de leerlingen vragen: 'Ben ik het Heer?'

Tekst C

Jezus wordt gevangen genomen. Men is verbijsterd. De gelovigen (koor 1) zingen: 'Laat hem, hou op, bind hem niet vast.' Maar het is al voorspeld door de profeten, het moet gebeuren. Er klinken nu geen lage instrumenten, de cello's spelen niet meer mee. Er klinken wel hoge instrumenten zoals violen, fluiten en hobo's.

Tekst D

Jezus is gevangen genomen. Mensen voeren Jezus weg. De maan wil niet meer schijnen, die is ondergegaan van verdriet. Daarmee is het licht verdwenen. De gelovigen (koor 1) kunnen het niet geloven. Wat gebeurt hier? Zijn de bliksem en donder uit de wolken verdwenen?

Tekst E

Alle vrienden verlaten Jezus nadat hij gevangen genomen is, en ze vluchten weg. Konden ze het niet aanzien wat er met Jezus zou gaan gebeuren? Waren ze bang? Of waren ze laf? Jezus wordt in de steek gelaten. De gelovigen kijken in de muziek terug in de tijd naar wat gebeurd is. Je hoort beide koren en het orkest. Ook het kinderkoor zingt mee. Ze zingen: 'Ach mensen huil om je zonde waarvoor Jezus op aarde moest komen.'

Tekst F

Jezus wordt verhoord. Verschillende getuigen vertellen wat Jezus gedaan heeft, maar fouten vonden ze niet. Tot slot komen er twee laatste getuigen. In de muziek hoor je deze twee getuigen in canon spreken, ze praten elkaar na.

Tekst G

Jezus spreekt de getuigen niet tegen. In plaats daarvan is hij stil en wacht geduldig.

Tekst H

Het volk wordt ongeduldig en opstandig. Er ontstaan opstandjes. Mensen spugen Jezus in het gezicht, ze stompten met hun vuisten. Andere mannen slaan hem in het gezicht. Het volk roept: 'Als jij de zoon van God bent, kan je ons ook wel vertellen wie jou die klap heeft gegeven. Vertel op, wie heeft jou geslagen?'

Tekst I

Petrus was een van Jezus' beste vrienden. Hij had beloofd dat wat er ook zou gebeuren, hij altijd bij Jezus zou blijven. Maar Jezus had anders voorspeld: 'Als de haan kraait zal jij drie keer gezegd hebben dat jij mij niet kent.' En zo gebeurt het. Als Jezus gevangen is genomen blijft Petrus als enige bij Jezus in de buurt. Maar als hij wordt herkend als één van Jezus' vrienden ontkent Petrus dat hij Jezus kent, tot drie keer toe. Dan kraait de haan in de verte. Petrus herinnert zich wat Jezus had voorspeld. Petrus loopt weg en huilt bittere tranen. Je hoort hoe de solist meehuult met Petrus.

Tekst J

De alt leeft mee met Petrus en zingt de bekendste Aria van de Matthäus Passion: 'Heb medelijden mijn God, en leef mee met mijn tranen. Erbarm U over mij.'

Tekst K

Pilatus wil geen verkeerd oordeel vellen. Hij weet niet of Jezus iets verkeerd heeft gedaan. Hij laat de keus aan het volk: 'Wie willen jullie dat vrij komt? Jezus of Barabas?' Je hoort hier het antwoord van het volk.

Tekst L

Pilatus vraagt: 'Wat moet er dan gebeuren met Jezus nu jullie hem beschuldigen?' Het volk antwoordt weer: 'Hij moet gekruisigd worden!' Je hoort hoe alle mensen door elkaar roepen.

Tekst M

De kleding wordt van Jezus' lijf gerukt. Hij krijgt een purperen rode mantel aan, een doornenkroon op zijn hoofd en een rietstok in zijn rechterhand. De mensen knielen voor zijn voeten neer en lachen hem uit. Ze spotten: 'Gegroet Koning van de Joden.' Ze spugen hem en slaan hem. Je hoort het kernkoraal, het koraal dat vijf keer voorkomt in de Matthäus Passion, waarin de gelovigen huilen: 'O Hoofd vol bloed en wonden.' Dit is een bekende melodie.

Tekst N

Jezus wordt gekruisigd. Links en rechts van hem hangen twee misdadigers. Rond de middag, wordt het in heel het land donker, drie uur lang. Om drie uur in de middag schreeuwt Jezus luid en roept: 'Eli, eli, lama sabachtani?' Wat betekent: mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten.

Tekst O

Jezus sterft. Diezelfde avond komt een rijke man en vriend van Jezus, Josef uit Arimatea. Hij gaat naar Pilatus en vraagt hem om het lichaam van Jezus. Hij wil het lichaam verzorgen en begraven. Pilatus beveelt het lichaam aan Josef te geven. De bas zingt alsof hij zelf Jezus wil begraven.

Tekst P

Josef neemt het lichaam mee en wikkelt het in nieuw linnen. Hij legt het in zijn eigen graf, dat hij had laten uithouwen in de rotswand. Hij rolt een grote steen voor de opening. Huilend gaan de gelovigen bij het graf zitten en roepen Jezus in het graf toe: 'Rust in vrede, rust zacht.'

Je vindt de fragmenten op de website.

Fragment 1, luister tot 1:00:44 (Antwoord: tekst D)
Fragment 2, luister tot 2:21:01 (Antwoord: tekst N)
Fragment 3, luister tot 1:18:19 (Antwoord: tekst G)
Fragment 4, luister tot 1:29:11 (Antwoord: tekst J)
Fragment 5, luister tot 2:39:49 (Antwoord: tekst P)
Fragment 6, luister tot 1:14:51 (Antwoord: tekst F)
Fragment 7, luister tot 4:40 (Antwoord: tekst A)
Fragment 8, luister tot 1:26:19 (Antwoord: tekst I)
Fragment 9, luister tot 2:02:56 (Antwoord: tekst M)
Fragment 10, luister tot 59:10 (Antwoord: tekst C)
Fragment 11, luister tot 1:43:17 (Antwoord: tekst K)
Fragment 12, luister tot 2:30:27 (Antwoord: tekst O)
Fragment 13, luister tot 1:06:15 (Antwoord: tekst E)
Fragment 14, luister tot 1:43:45 (Antwoord: tekst L)
Fragment 15, luister tot 25:03 (Antwoord: tekst B)
Fragment 16, luister tot 1:23:41 (Antwoord: tekst H)

Opdracht 2:

Zingen

De vorige les heb je 'O hoofd zo vol van tekens' geleerd te zingen.

Herhaal met elkaar dit lied, zie website.

Bespreek na het zingen:

- Zongen we gelijk?
- Sprak iedereen de woorden op dezelfde manier uit?
- Zette iedereen op het goede moment in?
- Zong iedereen hetzelfde ritme?
- Werd de melodie goed gezongen?
- Werden de letters 't' van spot en lot en van gezicht en licht door iedereen op hetzelfde moment gezongen?

Zing het lied nog een keer en verbeter bovenstaande punten waar nodig.

Extra opdracht

Zing het lied nu nog een keer, maar dan de versie zonder zang. Weten jullie zelf wanneer je moet beginnen met zingen? Waar hoor je dit aan?

Tip: Twee leerlingen mogen voor de klas komen om te 'jureren'. De klas zingt het lied. De twee juryleden geven allebei een top en tip. Kies voor elk lied twee nieuwe jury leden.

Opdracht 3:

Slot

De melodie van dit lied komt vijf keer in de Matthäus Passion terug. Jullie gaan dit lied ook vijf keer zingen in jullie Paasviering, maar steeds met een andere tekst. Oefen vandaag en de komende tijd alle vijf de liederen. Ook de andere teksten. Oefen eerst een paar dagen met de versie met zang. Gaat dit goed? Oefen dan met de versie zonder zang.

Bij les 3

Doe deze opdracht in tweetallen. Welke tekst hoort bij welk luisterfragment?
Vul bij elk nummer de juiste letter van de tekst in.

Fragment

1. _____	9. _____
2. _____	10. _____
3. _____	11. _____
4. _____	12. _____
5. _____	13. _____
6. _____	14. _____
7. _____	15. _____
8. _____	16. _____

Tekst A

Het verhaal van de Matthäus Passion begint met een lied dat wordt gezongen door het kinderkoor. In het lied wordt vooruit geblikt op wat er gaat gebeuren. Jezus wordt het Lam van God genoemd, dat mishandeld en gekruisigd zal worden. Tegelijkertijd is het een gebed of Jezus bij ons wil zijn en voor ons wil zorgen.

Tekst B

Jezus viert het laatste avondmaal samen met zijn leerlingen. Tijdens de maaltijd zegt Jezus dat één van leerlingen hem zal gaan verraden. Elf van de leerlingen vragen: 'Ben ik het Heer?'

Tekst C

Jezus wordt gevangen genomen. Men is verbijsterd. De gelovigen (koor 1) zingen: 'Laat hem, hou op, bind hem niet vast.' Maar het is al voorspeld door de profeten, het moet gebeuren. Er klinken nu geen lage instrumenten, de cello's spelen niet meer mee. Er klinken wel hoge instrumenten zoals violen, fluiten en hobo's.

Tekst D

Jezus is gevangen genomen. Mensen voeren Jezus weg. De maan wil niet meer schijnen, die is ondergegaan van verdriet. Daarmee is het licht verdwenen. De gelovigen (koor 1) kunnen het niet geloven. Wat gebeurt hier? Zijn de bliksem en donder uit de wolken verdwenen?

Tekst E

Alle vrienden verlaten Jezus nadat hij gevangen genomen is, en ze vluchten weg. Konden ze het niet aanzien wat er met Jezus zou gaan gebeuren? Waren ze bang? Of waren ze laf? Jezus wordt in de steek gelaten. De gelovigen kijken in de muziek terug in de tijd naar wat gebeurd is. Je hoort beide koren en het orkest. Ook het kinderkoor zingt mee. Ze zingen: 'Ach mensen huil om je zonde waarvoor Jezus op aarde moest komen.'

Bij les 3 (vervolg)

Tekst F

Jezus wordt verhoord. Verschillende getuigen vertellen wat Jezus gedaan heeft, maar fouten vonden ze niet. Tot slot komen er twee laatste getuigen. In de muziek hoor je deze twee getuigen in canon spreken, ze praten elkaar na.

Tekst G

Jezus spreekt de getuigen niet tegen. In plaats daarvan is hij stil en wacht geduldig.

Tekst H

Het volk wordt ongeduldig en opstandig. Er ontstaan opstandjes. Mensen spugen Jezus in het gezicht, ze stompten met hun vuisten. Andere mannen slaan hem in het gezicht. Het volk roept: 'Als jij de zoon van God bent, kan je ons ook wel vertellen wie jou die klap heeft gegeven. Vertel op, wie heeft jou geslagen?'

Tekst I

Petrus was een van Jezus' beste vrienden. Hij had beloofd dat wat er ook zou gebeuren, hij altijd bij Jezus zou blijven. Maar Jezus had anders voorspeld: 'Als de haan kraait zal jij drie keer gezegd hebben dat jij mij niet kent.' En zo gebeurt het. Als Jezus gevangen is genomen blijft Petrus als enige bij Jezus in de buurt. Maar als hij wordt herkend als één van Jezus' vrienden ontkent Petrus dat hij Jezus kent, tot drie keer toe. Dan kraait de haan in de verte. Petrus herinnert zich wat Jezus had voorspeld. Petrus loopt weg en huilt bittere tranen. Je hoort hoe de solist meehuult met Petrus.

Tekst J

De alt leeft mee met Petrus en zingt de bekendste Aria van de Matthäus Passion: 'Heb medelijden mijn God, en leef mee met mijn tranen. Erbarm U over mij.'

Tekst K

Pilatus wil geen verkeerd oordeel vellen. Hij weet niet of Jezus iets verkeerd heeft gedaan. Hij laat de keus aan het volk: 'Wie willen jullie dat vrij komt? Jezus of Barabas?' Je hoort hier het antwoord van het volk.

Tekst L

Pilatus vraagt: 'Wat moet er dan gebeuren met Jezus nu jullie hem beschuldigen?' Het volk antwoordt weer: 'Hij moet gekruisigd worden!' Je hoort hoe alle mensen door elkaar roepen.

Tekst M

De kleding wordt van Jezus' lijf gerukt. Hij krijgt een purperen rode mantel aan, een doornenkroon op zijn hoofd en een rietstok in zijn rechterhand. De mensen knielen voor zijn voeten neer en lachen hem uit. Ze spotten: 'Gegroet Koning van de Joden.' Ze spugen hem en slaan hem. Je hoort het kernkoraal, het koraal dat vijf keer voorkomt in de Matthäus Passion, waarin de gelovigen huilen: 'O Hoofd vol bloed en wonden.' Dit is een bekende melodie.

Tekst N

Jezus wordt gekruisigd. Links en rechts van hem hangen twee misdadigers. Rond de middag, wordt het in heel het land donker, drie uur lang. Om drie uur in de middag schreeuwt Jezus luid en roept: 'Eli, eli, lama sabachtani?' Wat betekent: mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten.

Tekst O

Jezus sterft. Diezelfde avond komt een rijke man en vriend van Jezus, Josef uit Arimatea. Hij gaat naar Pilatus en vraagt hem om het lichaam van Jezus. Hij wil het lichaam verzorgen en begraven. Pilatus beveelt het lichaam aan Josef te geven. De bas zingt alsof hij zelf Jezus wil begraven.

Tekst P

Josef neemt het lichaam mee en wikkelt het in nieuw linnen. Hij legt het in zijn eigen graf, dat hij had laten uithouwen in de rotswand. Hij rolt een grote steen voor de opening. Huilend gaan de gelovigen bij het graf zitten en roepen Jezus in het graf toe: 'Rust in vrede, rust zacht.'